



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentariorvm, Ac Disputationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

6 V. peccatum Christum crucisigentium fuerit grauissimum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

ARTICVLVS VI.

Virum peccatum Christum crucifigentium fueris
grauissimum.

AD sextum sic proceditur. Videtur, quod peccatum crucifigentium Christum, non fuerit grauissimum. Non enim est grauissimum peccatum, quod excusationem habet. Sed ipse Dominus excusauit peccatum crucifigentium eum, dicens, Pater ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt. Non ergo peccatum eorum fuit grauissimum.

2. Præterea. Dominus dixit Pilato Ioannis decimonono. Qui tradidit me tibi, maius peccatum habet. Ipse autem illatus fecit Christum crucifigi per suos ministros. Ergo videtur fuisse maius peccatum Iudæ proditoris, peccato crucifigentium Christum.

3. Præterea. Secundum Philosophum in 5. Ethicorum: Nullus patitur iniustum volens, & sicut ipse ibidem dicit, Nullo patiente iniustum, nullus facit iniustum: ergo volenti nullus facit iniustum, Sed Christus voluntarie est passus: ut supra habitum est. Non ergo iniustum fecerunt crucifixores Christi, & ita eorum peccatum non fuit grauissimum.

Sed contra est, quod supra illud Matthæi vigesimotertio. Et vos implete mensuram patrum vestrorum, dicit Chrysostomus. Quantum ad veritatem exceperunt mensuram patrum suorum: illi enim occiderunt homines, isti Deum crucifixerunt.

Respondetur dicendum, quod sicut dictum est. Principes Iudæorum cognouerunt CHRISTVM. & si aliqua ignorantia fuit in eis, fuit ignorantia affectata, qua eos non poterat excusare. Et ideo peccatum eorum fuit grauissimum: tum ex genere peccati, tum ex malitia voluntatis. Minores autem Iudæi grauissime peccauerunt quantum ad genus peccati: in aliquo tamen diminuebatur eorum peccatum, propter eorum ignorantiam. Vnde super illud Lucae vigesimotertio. Nesciunt quid faciunt: dicit Beda. Pro illis rogat qui nescierunt quid facerent: zelum Dei habentes, sed non secundum scientiam. Multo autem magis fuit excusabile peccatum Gentilium, per quorum manus crucifixus est, qui legum scientiam non habebant.

Ad primum ergo dicendum, quod excusatio illa Domini non refertur ad principes Iudæorum, sed ad minores de populo: sicut dictum est.

Ad secundum dicendum, quod Iudæi tradidit Christum, non Pilato, sed principibus sacerdotum, qui tradiderunt eum Pilato. secundum illud Ioannis decimo octauo. Gens tua, & Pontifices tui tradiderunt te mihi. Horum tamen omnium peccatum fuit maius, quam Pilati, qui timore Cæsaris Christum occidit. Et etiam quam peccatum militum, qui de mandato prefidis Christum crucifixerunt non ex cupiditate, sicut Iudæi, nec ex inuidia & odio, sicut principes sacerdotum.

Ad tertium dicendum, quod CHRISTVS voluit quidem suam passionem, sicut & Deus eam voluit. Iniquam tamen actionem Iudæorum non voluit, & ideo occisores Christi ab iniustitia non excusantur. Et tamen ille, qui occidit hominem, iniuriam facit, non solum homini occiso, sed etiam Deo, & reipublica. Sicut etiam & ille qui occidit seipsum, ut Philosophus dicit in quinto Ethic. Vnde & David dampnaui illum ad mortem, qui non timuerat mittere manum, ut occideret Christum Dominum, quamuis eo perente: ut legitur

2. Reg. 1.

Respondeo dicendum, quod apud Iudæos, quidam erant maiores, & quidam minores. Minores quidem, qui eorum principes dicebantur (ut dicitur in libr. Questionum veteris & noui Testamenti) sicut & demones, cognouerunt eum esse Christum promissum in lege: omnia enim signa videbant in eo, qua dixerant futura Propheta. Mysterium autem diuinitatis eius ignorabant: & ideo Apostolus dicit. Quod si cognouissent, nunquam Dominum gloriam crucifixissent. Sciendum tamen, quod eorum ignorantia non eos excusabat à crimine: quia erat quodammodo ignorantia affectata: videbant enim euidentia signa diuinitatis ipsius: sed ex odio, & inuidia Christi, ea peruerrebant, & verbis eius, quibus se filium Dei fatebatur, credere noluerunt, vnde ipse de eis dicit Ioannis decimo quinto. Si non venissem, & loquutus eis non fuisset, peccatum non haberent, nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Et postea subdit. Si opera non fecissem in eis, qua nemo alius fecit, peccatum non haberent, & sic ex persona eorum accipi potest, quod dicitur Iob vigesimoprimum. Dixerunt Deo, recede à nobis, scientiam viarum tuarum nolumus. Minores vero, id est, populares, qui mysteria Scripturæ non nouerant, non plenè cognouerunt ipsum esse nec Christum, nec filium Dei: licet enim aliqui eorum in eum crediderint, multitudo tamen non credidit. Et si aliquando dubitauerunt, an ipse esset Christus, propter signorum multisitudinem, & efficaciam doctrinæ (ut habetur Ioannis septimo) tamen postea decepti fuerunt à suis principibus, ut eum non crederent, neque filium Dei, neque Christum. Vnde & Petrus eis dixit. Scio quia per ignorantiam fecistis, sicut & principes vestri: quia scilicet per principes seducti erant.

Ad primum ergo dicendum, quod illa verba dicuntur ex persona colonorum vineæ, per quos significantur rectores illius populi, qui eum cognouerunt esse heredem, in quantum cognouerunt eum esse Christum promissum in lege. Sed contra hanc responsonem esse videtur, quod illa verba Psalmi, Postula à me, & dabo tibi Gentes hereditatem tuam, eidem dicuntur, cui dicitur, Filius meus es tu, ego hodie genui te. Si ergo cognouerunt eum esse illum, cui dictum est, Postula à me, & dabo tibi Gentes hereditatem tuam, sequitur quod cognouerint eum esse filium Dei. Chrysostomus etiam ibidem dicit, quod cognouerunt eum esse filium Dei. Beda etiam dicit super illud Lucae vigesimotertio. Quia nesciunt quid faciunt. Notandum, inquit, quod non pro eis orat, qui quem filium Dei intellexerunt, crucifigere, quam confiteri maluerunt. Sed ad hoc potest responderi, quod cognouerunt eum esse filium Dei, non per naturam, sed per excellentiam gratiæ singularis. Possimus tamen dicere, quod etiam verum Dei filium cognouisse dicuntur, quia euidentia signa huius rei habebant: quibus tamen assentire, propter odium & inuidiam noluerunt, ut eum cognoscerent esse filium Dei.

Ad secundum dicendum, quod ante illa verba præmittitur, Si opera non fecissem in eis, qua nemo alius fecit, peccatum non haberent, & postea subditur. Nunc autem videntur, & oderunt, & me, & patrem meum. Per quod ostenditur, quod vident opera Christi mirifica, ex odio processit, quod eum filium Dei non cognouerunt.

Ad tertium dicendum, quod ignorantia affectata non excusat à culpa, sed magis videtur culpam aggravare: ostendit enim hominem sic vehementer esse affectum ad peccandum, quod vult ignorantiam incurere, ne peccatum vitet. Et ideo Iudæi peccauerunt, non solum ut hominis Christi, sed etiam tanquam Dei crucifixores.

Hunc articulum tantum per occasionem hic D. Thomæ præmisit, ut in articulo sequenti, peccatum crucifigentium Christum explicaret, nos verò supra rem hanc in proprio loco tractauimus, cum de Christi miraculis ageremus.

August. in lib. quæ ex no. rebam. qui incipit Deus certe quæ 66. diuinitatis eius ignorabant: & ideo Apostolus dicit. Quod si cognouissent, nunquam Dominum gloriam crucifixissent.

Hom. 40 in Mat. in opere imperf. à med. tom. 2. cap. 94. secundum ordinem. Beda circa primo. tom. 2.

2. Reg. 1. ad 2. fin. opus. 60. c.

1. 5. Ethic. c. 2. tom. 5.

art. 2. huius quæst.

homil. 45. in Mat. in opere imperf. al. quantum. tom. 2.

art. 1. in responsonem.

c. 54. secundum ordinem. Beda. circ. princip.

In cor. ori.

Lib. 5. Ethic. c. 2. vol. non longè à primo. tom. 5.

COM-

COMMENTARIUS.

Responso Diui Thomæ est peccatum illud fuisse grauiissimum ex genere suo, & in principibus Iudæorum habuisse magnam grauitatem ex malitia, & ignorantia affectata: in plebe autem leuius fuisse propter maiorem ignorantiam, quæ quod maior erat in militibus Romanis, eò magis eos excusare poterat.

Peccatum crucifixionis Christi quale.

Circa quam doctrinam, vt eam explicemus, nonnulla notanda sunt. Primum est, in hoc peccato occisionis Christi, secundum se considerato plures malitias, secundum speciem reperi. Nam primum si consideremus Christum vt innocentem, & ea morte indignum, illud fuit peccatum homicidij, & iniustitiæ. Secundò considerando Christum, quatenus erat Messias promissus à Deo, hominumque redemptor, vt sic occisio eius habet malitiam impietatis, eò grauiorem, quo spiritualis coniunctio, seu paternitas maior est, quam carnalis. Tertio si consideretur, quatenus fidei prædicator, quam sufficienter proponebat, eius occisio habet malitiam infidelitatis. Quia in odium eius fidei, quam prædicabat, illum occiderunt. Vnde dicebant: Secundum legem nostram debet mori, quia filium Dei se fecit. Quartò potest considerari Christus, quatenus Deus erat, & homo, & vt sic occisio eius fuit immane sacrilegium contra iustitiam Deo debitam. Nam sicut Christi adoratio actus est religionis, qua Deus colitur, ita eiusdem interfectio, aut qualibet iniuria, aut contumelia, sacrilegium est religioni contrarium.

Peccatum crucifixionis Christi non fuit omnium grauiissimum. Gabr. D Thom. Ioan. 17. Responso.

Ex his sequitur primo nullam malitiam illius peccati fuisse summam ex ijs, quæ esse possunt in omni genere peccati, vt bene notauit Gabr. lect. 87. in Canon. ex Diuo Thom. hac 3. part. quæst. 80. articulo 5. Nam malitia odij Dei, secundum se, & ex genere suo grauius peccatum est, quia directè & formaliter contra Deum. Dices, etiam peccatum Iudæorum, fuit odium Dei, iuxta illud Ioan. 17. Nunc autem & viderunt: & oderunt me, & Patrem. Responderetur primò, aliud esse loqui de peccato externo crucifixionis, aliud de interiori actu, à quo procedebat, vel imperabatur. Peccatum ergo ipsum, secundum se habebat malitiam iniustitiæ, vel sacrilegij, & per se non requirebat formale odium, sicut occisio hominis per se est iniustitia, & non requirit odium, quamuis ex ipso possit procedere. Deinde esto peccatum illud in Iudæis, præsertim in principibus eorum, ortum fuerit ex formali odio Christi, quod veluti per communicationem idiomatum erat odium DEI, sed tamen non erat formale odium Dei, vt Deus est. Neque enim Iudæi abominabantur diuinam naturam, aut personam, neque ei secundum se malum aliquod optabant: sed erat odium Dei in assumpta natura, quod secundum se minus peccatum est, quam odium diuinitatis. Sicut charitas ad Deum maior est, quam ad Christum vt hominem. Quin potius, si formaliter, & secundum speciem comparetur infidelitas Iudæorum cum Christi homicidio, maius peccatum fuit infidelitas quam occisio Christi, quia per se maiori virtuti opponitur, scilicet fidei, quæ maior est, quam religio, vel iustitia: & quia infidelitas est peccatum contra diuinitatem, secundum se, cum aliud peccatum circa humanitatem verferetur. Et hinc etiam rectè colligit Gabr. supra, maius fuisse peccatum in Iuda desperare, quam tradere Christum. Quia illud prius fuit contra virtutem theologiam, atque adeo contra diuinitatem ipsam. Vnde ab aliquibus peccatum illud dicitur esse peccatum in Spiritum sanctum, quod maius est, quam peccatum in filium hominis. Et hoc modo intelligi potest dictum Greg. li. 11. mor. c. 5. Iudas peius de peccato perituit, quam peccauit.

Gabr. Peccatum desperationis in Iuda grauius peccato prodicionis. Greg. Pap.

Fr. Suarez tom. 2.

Secundò sequitur, post peccata contra theologicas virtutes, hoc peccatum occisionis Christi esse ex suo genere maximum, vel ferè. Probatur, nam in primis est contrarium maximæ virtuti post theologicas, quæ est religio, seu iustitia ad Deum. Deinde immediatè attingit ipsam personam Dei, quamuis non in propria, sed in assumpta natura. Dices, maius videri peccatum blasphemix, & contumeliæ in Deum ipsum secundum se, seu in diuinitatem eius, quia attingit Deum ipsum non in assumpta natura, sed in propria. Respondetur posse quidem inter hæc duo peccata inueniri mutuum aliquem excessum, secundum rationes, comparationesque diuersas, omnibus tamen consideratis maius esse peccatum occisionis Christi. Quia Deum lædit in re sibi maximè coniuncta, & de se maius nocumentum infert, aufereudo vitam infiniti valoris: Blasphemia verò tantum lædit Deum in honore, vel fama, quæ sunt magis extrinseca. Et iuxta assertionem hanc potest exponi D. Thom. hic, cum ait hoc peccatum esse grauiissimum, scilicet in ter ea, quæ sunt contra virtutes morales: quamuis etiam possit intelligi, non loqui in proprio rigore respectiuo: sed absolute vocare grauiissimum, id est, valde acerbum, & graue. Sicut etiã ibi dixi fuisse grauiissimum ob circumstantiam, ex parte peccantium ex malitia: cum tamen sine vlla dubitatione potuerit ea circumstantia grauiori modo concurrere. Aliam interpretationem postea subiiciemus. Et hæc de grauitate illius peccati secundum se considerati.

Grauius peccati crucifixionis Christi ex obiecto.

Responso.

D. Thom.

Secundò igitur possumus spectare grauitatem huius peccati ex parte peccantium. In quibus multa possunt considerari. Primum est scientia, vel ignorantia, de qua re satis in superioribus diximus. Et ad minimum certum est ex dictis, neminem ex ijs, qui ad Christi mortem concurrerunt, posse simpliciter excusari propter ignorantiam à grauiissima culpa, scilicet homicidij viri sancti, & innocentis. Quod de Pilato, supra ostendimus, quia ipse confessus est, Nihil inuenio in eo causam, & cum lauit manus suas dixit: Innocens ego sum à sanguine iusti huius. De principibus etiam Iudæorum id satis constat ex supra dictis, quibus addi potest, ipsos scienter falsos aduersus Christum testes induxisse. De plebe autem Iudæorum potest esse aliqua dubitatio, & maior de militibus Romanis. Nihilominus tamen innocentia Christi tam publica erat, ac manifesta, vt neminem ad illius mortem cooperantem ignorantia excusare potuerit, saltem à malitia iniustæ cædis. At verò quoad aliam malitiam sacrilegij, vel impietatis, poterat maior ignorantia interuenire, atque adeò excusatio maior saltem in gentilibus, & in plebe Iudæorum, vt patet ex D. Thom. hic, & ex superioribus dictis. Quanta verò fuerit, non potest à nobis definiri: vix tamen potest in aliquo admitti inuincibilis, cum omnes multa de Christo, eiusque diuinitate vidissent signa, & audissent testimonia, quæ vel ad credendum, vel saltem ad veritatem plenius discendam, eos obligarent. In principibus autem Iudæorum nulla esse potuit excusatio, vt Christus ipse dixit Ioannis decimo quinto, quia eorum ignorantia fuit valde crassa, & affectata, & ex quadam obstinatione, & duritia magis quam ex fragilitate aliqua. Non videtur tamen posse negari, quin, si Iudæi agnoscerent, & sibi persuaderent, CHRISTVM esse verum Deum, & nihilominus eum interficere ausi essent, peccatum ex hac parte esset grauius, quia esset maior irreuerentia, & iniuria Dei. Nihilominus tamen Iudæorum peccatum dicitur grauiissimum ex parte peccantium, vel quia sermo est de peccato, quod moraliter loquendo in hominem cadere poterat, nam ille alius modus peccandi, & occidendi Deum cognitum, vix poterat in homines cadere. Vel cerrè quia circumstantia infidelitatis, & voluntariæ executionis non minus quam alia vi-

Crucifixio Christi inexcusabilis in peccato suo omnes. Ioan. 18. 19. Matth. 27.

D. Thom.

Peccati crucifigentium Christum grauius Bernard

Testimonij Luc 23. Expositio Beda. Iustin. Ad. 3.

Oratio Christi pendens in cruce generalis pro omnibus crucifixoribus

D. Thom.

Caiet.

Gravius peccauerunt pontifices Iudeorum quam Iudas.

detur aggrauare. Huc accedunt alia circumstantia grauisima prauorum affectuum, odij, iræ, & inuidie in Christum, qui ex magna superbia, & ambitione oriebantur. Quæ omnia ex historia Euangelica constant, & ex summa illa diligentia importunaque postulatione ac furore, quo in morte Christi procuranda impij Iudæi debacchari sunt. Quo tandem fit, vt peccatum illud saltem in indiuiduo, consideratis omnibus malitijs, & circumstantiis eius, possit existimari grauisimum omnium, quæ ab hominibus vnquam commissa sunt. Quo sensu potest exponi D. Thom. & idem videtur dixisse Bernard. sermon. quodam de passione Domini peccatum illud fuisse, Grauisimum, ac singulare, quamquam hoc etiam incertum fit, & Bernard. recte intellectus facile possit exponi. Solet vero comparari hoc peccatum cum peccato Adæ; quia illud videtur fuisse grauius propter nocentum generis humani. Sed Bernard. supra videtur hoc peccatum præferre, quia maioris æstimationis est dignitas Filij Dei, quam omnes homines: & præsertim, quia non constat illud nocentum esse ita præuisum ab Adamo, vt multum aggrauaret. Sed de hoc etiam nihil certi definitur potest. An verò quia persona Christi fuit infinita, peccati crucifigentium Christum fuerit infinitum, & cur Iudeorum demeritum ex illa circumstantia non tantum creuerit, quantum Christi meritum, & satisfactio ex circumstantia personæ patientis, latè tractatum est in priori tomo disp. 4. Sect. 4.

In solut. ad 1. explicat D. Thom. verba illa Christi, Pater dimitte illis, non enim sciunt, quid faciunt, quod illa executio non ad principes, sed ad minores de populo Iudæorum referenda sit. Quæ est expositio Bedæ Luca 23. & Iustin. q. 108. Quod si obijcias verba Petri Actor. 3. Scio, quia per ignorantiam fecistis, sicut & principes vestri. Respondendum est, illam particulam, sicut, dicere similitudinem in ignorantia aliqua, non æqualitatem. Sed difficile creditur est, Christum orasse tantum pro plebe, & non pro principibus. Tum quia ratio est vniuersalis, & illa causa non videtur addita ad limitandam orationem: sed ad facilitandam impetrationem. Tum etiam, quia Christus dedit exemplum dilectionis inimicorum, vnde orare etiam debuit pro principibus Iudæorum, qui erant præcipui inimici eius. Denique, quia effectus illius orationis, quos supra posuimus, etiam in principibus Iudæorum locum habere potuerunt. Quare dici potest, orationem Christi generalè fuisse & illam excusationem ad omnes etiam pertinere posse, quia omnes aliqua ignorantia laborarunt. Nam licet hæc in principibus fuerit affectata, tamen quatenus ex aliqua parte diminuit audaciam, vel irreuerentiam in Deum, potuit ad impetrandam veniam allegari. Et huic expositioni magis videntur fauere omnia, quæ circa hanc orationem ex sanctis Patribus supra tradidimus.

In solut. ad 2. D. Thom. insinuat, grauius peccasse Pontifices Iudæorum, quam Iudam, Pilatumque, & milites eius. Et de hac parte posteriori supra diximus. Circa priorem vero Caietan. censet peccatum Iudæ fuisse grauius, propter maiorem Christi cognitionem, & altiorum statum quem habebat: & propter maiorem ingratitude, ac denique propter maiorè prodicionis turpitudinem. Ad Diuum Thomam autem tacite responderet non definisse contrarium, sed indecisam quæstionem reliquisse. Cæterum ego in primis existimo D. Thomam definisse quæstionem, alias argumento non satisfecisset. Deinde censo, eius sententiam esse veriorum propter duas præcipuas rationes, quas D. Thomas insinuat. Prima est, quia Iudas reuera noluit Christum occidi, neque id futurum existimauit, vt eius poenitentia, quamuis peruersa, declarauit, & supra etiam exposuimus. Et hanc rationem insinuat D. Thomas cum dicit Iudam non tradidisse Christum Pilato

sed Potificibus. Altera est, quia Iudas ex cupiditate, non ex inuidia, & odio tradidit Christum, sicut principes Iudæorum. His addi potest, quod Principes Iudæorum maiori duritia, & pertinacia in Christo tradendo perdurarunt, quod etiam est signum vehementioris, ac intensioris affectus: quæ omnia, si recte perpendantur, videntur magis peccatum augere.

Solutio ad 3. clara est. Ex ea tamen colligi potest summa quædam totius quæstionis huius de causa efficiente passionis Christi. Illud enim opus, vt fuit actio Iudæorum, nullo modo est tribuenda Christo aut Deo. Quia licet Deus ad eam concurreret, physicè tamquam vniuersalis causa: tamen quia illa actio absolutè mala est, in Deum referri non potest: sed hoc modo tribuitur Iudæis, vt proditoribus, & homicidis Actor. 7. Gentibus, vt executoribus Matth. 20. Luca 18. dæmoni, vt primo instigatori, Joannis 13. At vero quatenus illa passio tenuit se ex parte Dei, & Christi, qui voluntate sua illam accepit, permittit, & non impediuit, sic tribuenda est Christo, & Deo. Et ita intelliguntur scripturæ Isaia 53. Ioann. 11. ad Galat. 2. ad Romanos 8. Nec de hac materia aliquid amplius disputandum occurrit.

Causa efficiens passionis Christi qua.

Art. 7. Matth. 20. Luc. 18. Ioan. 13.

QVÆSTIO XLVIII.

De modo passionis Christi quantum ad effectum, in sex articulos diuisa.



Einde considerandum est de effectu passionis Christi. Et primo de modo efficiendi: secundo de ipso effectu.

Circa primum queruntur sex.

Primo, vtum passio Christi causauerit nostram salutem per modum meriti.

Secundo, vtum per modum satisfactionis.

Tertio, vtum per modum sacrificij.

Quarto, vtum per modum redemptionis.

Quinto, vtum esse redemptorem sit proprium Christi.

Sexto, vtum causauerit effectum nostre salutis per modum efficientie.

Sensus Diui Thom. in titulo quæstionis est, agendum esse de modo, quo passio Christi suum effectum operata est. Itaque non hic agitur de modo passionis secundum se, sed de modo, quo influit in effectum. Et hac occasione tractat hic D. Thom. de merito, & satisfactione Christi, & de redemptione nostra, quæ res, quia copiose disputata est à nobis in priori tomo, hoc loco iterum repetenda non erit, vbi nihil noui addendum occurrit, sed quæ in genere dicta sunt de operibus Christi, passioni applicanda sunt.

ARTICVLVS I.

Vtrum passio Christi causauerit nostram salutem per modum meriti.



Primum sic proceditur. Videtur, quod passio Christi non causauerit nostram salutem per modum meriti. Passionum enim principia non sunt in nobis. Nullus autem meretur vel laudatur, nisi per id, cuius principium est in ipso. Ergo passio Christi nihil est operata per modum meriti.

264. Infr. qu. 62. art. 5. & 3. d. 18. artic. 1. & 4. d. 1. q. 1. art. 4. qu. 3. veri. q. 26. a. 6. ad 20. et 10m. 4. si q. 19. art. 4. & qu. 34. art. 2.

2. Præf.